

Herziening van de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering betreffende de toepassing van voorlopige hechtenis en wijziging van de artikelen 27 en 77hh van het Wetboek van Strafrecht

BIJLAGE B

VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 5

INTERIMRAPPORT

BIJLAGE I

Commissie partiële herziening strafvordering

TEKSTEN VAN DE VOORGESTELDE NIEUWE BEPALINGEN

Artikel 40. 1. De in verzekering gestelde verdachte is te allen tijde bevoegd aan de rechter-commissaris, belast met de behandeling van strafzaken in de rechtbank binnen welker rechtsgebied het bevel tot inverzekeringstelling is verleend, toevoeging van een raadsman te verzoeken.

2. Indien de verdachte te kennen geeft, dat hij gebruik wenst te maken van de hem krachtens het eerste lid toekomende bevoegdheid, wordt hij daartoe terstond in de gelegenheid gesteld. Zodra het verzoek ter kennis is gekomen van de rechter-commissaris, voegt deze een raadsman aan de verdachte toe.

3. De toevoeging vervalt, wanneer het bevel tot inverzekeringstelling niet wordt gevolgd door een bevel tot bewaring.

Artikel 41. 1. Aan de verdachte die geen raadsman heeft, wordt ambtshalve een raadsman toegevoegd:

a. wanneer zijn bewaring is bevolen: door de rechter-commissaris;

b. wanneer zijn gevangenneming is bevolen: door de voorzitter van de rechtbank;

c. wanneer hoger beroep is ingesteld tegen het eindvonnis in eerste aanleg en het een zaak betreft waarin zijn voorlopige hechtenis is bevolen: door de voorzitter van het gerechtshof.

2. De procureur-generaal geeft aan de voorzitter van het gerechtshof onverwijld schriftelijk kennis, dat toevoeging ingevolge het voorgaande lid, aanhef en onder c, moet plaatshebben.

Artikel 42. 1. Op verzoek van de verdachte wordt hem een raadsman toegevoegd, wanneer hij rechtens van zijn vrijheid is beroofd en een vervolging tegen hem is aangevangen, tenzij hij door de duur van zijn vrijheidsberoving niet in zijn verdediging kan zijn of worden geschaad.

2. Bevoegd tot toevoeging overeenkomstig het voorgaande lid is de voorzitter van de rechtbank, dan wel van het gerechtshof, waarvoor de zaak moet dienen.

3. Voor zover de wet niet op andere wijze in de toevoeging voorziet, kan de raad van rechtsbijstand aan de verdachte op diens verzoek een raadsman toevoegen.

4. Een overeenkomstig het voorgaande lid gedaan verzoek wordt ingewilligd in gevallen waarin aannemelijk is, dat de verdachte niet in staat is de kosten van een gekozen raadsman te dragen, en waarin ook overigens, naar het oordeel van de raad van rechtsbijstand, voldoende grond voor toevoeging bestaat.

Artikel 43. 1. Toevoeging van een raadsman geschiedt enkel aan personen verdacht van een misdrijf, met uitzonde-

ring van dat vermeld in artikel 314 van het Wetboek van Strafrecht, of verdacht van de overtreding genoemd in artikel 432, onder 3°, van dat wetboek.

2. Behoudens het bepaalde in artikel 40, derde lid, geldt elke toevoeging voor de gehele aanleg waarin zij heeft plaatsgehad.

Artikel 44. 1. Omtrent zijn bevoegdheid om toevoeging van een raadsman te verzoeken, wordt de verdachte ingelicht:

a. mondeling, door of op last van de officier van justitie of de hulpofficier, bij het uitreiken van een afschrift van het bevel tot zijn inverzekeringstelling, alsmede schriftelijk, door een desbetreffende mededeling op dat bevel;

b. in geval van een gerechtelijk vooronderzoek, door de rechter-commissaris of door hem die in opdracht van deze met het verhoor is belast, bij het eerste verhoor;

c. in geval van aantekening van hoger beroep of beroep in cassatie, door de griffier.

2. De bevoegdheid van de verdachte om toevoeging van een raadsman te verzoeken, wordt bovendien bij de betekening van de dagvaarding tot het eerste verhoor tijdens een gerechtelijk vooronderzoek, van de dagvaarding ter terechtzitting, van een kennisgeving van verdere vervolging, van een door het openbaar ministerie ingesteld hoger beroep of beroep in cassatie, en van de kennisgeving van de dag der behandeling in cassatie, vermeld in het gerechtelijk schrijven door uitreiking waarvan de betekening geschiedt.

Artikel 45. 1. Bij verhindering of ontstentenis van de toegevoegde raadsman wordt zo nodig aan de verdachte onverwijld een andere raadsman toegevoegd.

2. Op verzoek van de toegevoegde raadsman of van de verdachte kan een andere raadsman worden toegevoegd.

3. Toevoeging van een andere raadsman geschiedt door de rechterlijke autoriteit, dan wel de raad van rechtsbijstand, die de te vervangen raadsman heeft toegevoegd.

4. Blijkt van de verhindering of ontstentenis van de toegevoegde raadsman eerst op de terechtzitting, dan geschiedt toevoeging van een andere raadsman door de voorzitter.

Artikel 46. 1. De toegevoegde raadsman kan de waarneming van bepaalde verrichtingen namens hem door een andere advocaat doen geschieden.

2. Verstrekt de toegevoegde raadsman een opdracht overeenkomstig het voorgaande lid, omdat hij zich anders ter verlening van bijstand zou moeten begeven naar een ander arrondissement dan dat waarin hij de praktijk uitoefent, en is de in zijn plaats optredende advocaat wel daarin gevestigd, dan wordt deze laatste, met betrekking tot de vervanging, als toegevoegde raadsman aangemerkt.

Artikel 47. 1. Van elke door een rechterlijke autoriteit gedane toevoeging geeft de griffier onverwijld schriftelijk kennis aan het openbaar ministerie, de raadsman en de verdachte.

2. De raad van rechtsbijstand geeft van elke door hem gedane toevoeging onverwijld schriftelijk kennis aan de griffier, de raadsman en de verdachte. De griffier verwittigt onverwijld schriftelijk het openbaar ministerie en, in geval van een gerechtelijk vooronderzoek, de rechter-commissaris.

Artikelen 48-56. (Voorshands geen veranderingen).

Artikel 57. 1. De officier van justitie of de hulpofficier voor wie de verdachte wordt geleid, of die zelf de verdachte heeft aangehouden, kan, na hem verhoord te hebben, in het belang van het onderzoek bevelen dat hij tijdens het onderzoek ter beschikking van de justitie zal blijven en daarvoor op een in het bevel aangeduide plaats in verzekering zal worden gesteld.

2. Van het verhoor wordt proces-verbaal opgemaakt door de officier van justitie of de hulpofficier die het bevel verleent. Dit proces-verbaal wordt bij de processtukken gevoegd.

3. De hulpofficier geeft van zijn bevel ten spoedigste kennis aan de officier van justitie.

4. Zodra het belang van het onderzoek dit toelaat, gelast de officier van justitie de invrijheidstelling van de verdachte.

Artikelen 58-63. (Voorshands geen veranderingen.)

Artikel 64. 1. Het bevel tot bewaring kan worden verleend, indien tegen de verdachte ernstige bezwaren zijn gerezen terzake van een misdrijf van zo ernstige aard, dat het belang van de rechtsorde de bewaring bepaaldelijk vordert.

2. Het bevel kan voorts worden verleend, indien ernstige bezwaren tegen de verdachte zijn gerezen en hetzij uit bepaalde gedragingen van de verdachte of uit bepaalde hem persoonlijk betreffende omstandigheden blijkt van gevaar voor vlucht of voor herhaling van misdrijf, hetzij uit bepaalde omstandigheden blijkt van het gevaar dat, zo het bevel achterwege zou blijven, het aan de dag brengen van de waarheid zou worden bemoeilijkt.

3. Het bevel kan op een der in de vorige leden van dit artikel omschreven gronden slechts worden verleend in gevallen waarin ernstig rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid, dat aan de verdachte een straf of maatregel zal worden opgelegd waardoor hem gedurende een langere tijd zijn vrijheid zal worden ontnomen dan de tijd welke hij in voorlopige hechtenis zal hebben doorgebracht op de dag waarop het bevel ophoudt van kracht te zijn.

4. (In het vierde lid kunnen de strafbare feiten worden opgesomd waarvoor, hoewel daarop minder dan vier jaar gevangenisstraf is gesteld, niettemin voorlopige hechtenis is toegelaten. Voor de opsomming zij verwezen naar § 4 van het interimrapport.)

Artikel 65. 1. Het bevel tot bewaring is van kracht gedurende een door de rechter-commissaris te bepalen termijn van ten hoogste zes dagen, welke ingaat op het ogenblik der tenuitvoerlegging.

2. Op de vordering van de officier van justitie kan de rechter-commissaris het bevel éénmaal voor een termijn van ten hoogste zes dagen verlengen.

3. De verdachte wordt in de gelegenheid gesteld op de vordering te worden gehoord. Hij is bevoegd zich bij het verhoor door een raadsman te doen bijstaan. Artikel 24, laatste lid, is van toepassing.

4. Zodra de rechter-commissaris of de officier van justitie van oordeel is, dat de gronden zijn vervallen waarop het bevel tot bewaring is verleend of verlengd, gelast hij de invrijheidstelling van de verdachte.

Artikel 66. 1. De rechtbank kan, op de vordering van de officier van justitie, de gevangenhouding bevelen van de verdachte die zich in voorlopige hechtenis bevindt, doch niet dan na hem te hebben gehoord.

2. Na de aanvang van het onderzoek op de terechtzitting, of indien dit nodig is om de uitlevering van de verdachte te verkrijgen, kan de rechtbank, ambtshalve of op de vordering van de officier van justitie, de gevangenneming van de verdachte bevelen. Desgeraden hoort de rechtbank deze vooraf; zij is bevoegd te dien einde zijn dagvaarding te gelasten, zo nodig onder bijvoeging van een bevel tot medebrenging.

Artikel 67. 1. Het bevel tot gevangenneming of gevangenhouding is van kracht gedurende een door de rechtbank te bepalen termijn van ten hoogste dertig dagen, welke ingaat op het ogenblik der tenuitvoerlegging.

2. Wanneer het bevel is verleend in de loop van het onderzoek op de terechtzitting, of wanneer dat onderzoek is aangevangen binnen de krachtens het voorgaande lid bepaalde termijn, blijft het bevel van kracht totdat een termijn van dertig dagen na de dag van de einduitspraak is verstreken.

3. In geval van schorsing van het onderzoek op de terechtzitting blijft het bevel slechts van kracht totdat een termijn van dertig dagen na de dag van de schorsing is verstreken, tenzij dat onderzoek inmiddels is hervat.

4. De termijn gedurende welke het bevel van kracht is, kan telkens door de rechtbank, op de vordering van de officier van justitie, worden verlengd. De verdachte wordt in de gelegenheid gesteld op de vordering te worden gehoord.

5. Op bevelen tot verlenging, overeenkomstig het voorgaande lid, zijn de eerste drie leden van dit artikel van overeenkomstige toepassing.

Artikel 68. 1. Artikel 64 is van overeenkomstige toepassing op bevelen te verlenen krachtens een der bepalingen van de artikelen 65-67.

2. De termijn gedurende welke een bevel tot voorlopige hechtenis van kracht is, loopt niet gedurende de tijd dat de verdachte zich aan de verdere tenuitvoerlegging van het bevel heeft onttrokken of uit anderen hoofde rechtens van zijn vrijheid is beroofd.

Artikel 69. 1. Het bevel tot voorlopige hechtenis kan door de rechtbank worden opgeheven. Zij kan dit doen ambtshalve of op het verzoek van de verdachte, dan wel - voor zover het een bevel tot gevangenneming of gevangenhouding betreft - op de voordracht van de rechter-commissaris of op de vordering van de officier van justitie.

2. De verdachte die voor de eerste maal opheffing verzoekt, wordt, tenzij de rechtbank reeds aanstonds tot inwilliging besluit, op het verzoek gehoord, althans opgeroepen.

3. In afwachting van de beslissing van de rechtbank op een verzoek, een voordracht of een vordering tot het opheffen van een bevel tot gevangenneming of gevangenhouding, kan de officier van justitie de invrijheidstelling van de verdachte gelasten. Beslist de rechtbank afwijzend, dan wordt het bevel onverwijld verder ten uitvoer gelegd.

Artikelen 70 en 71. (Voorshands geen veranderingen; met dien verstande, dat in artikel 71 telkens in plaats van „de van misdrijf verdachte” wordt gelezen: „de verdachte”).

Artikel 72. 1. Bij beschikkingen van onbevoegdverklaring en van buitenvervolginstelling wordt het bevel tot voorlopige hechtenis opgeheven.

2. In geval van onbevoegdverklaring kan de rechter, indien naar zijn mening een ander college wel bevoegd is van het feit kennis te nemen, bepalen, dat het bevel nog zes dagen na het onherroepelijk worden van zijn beslissing van kracht zal blijven.

3. Bij alle eindspraken wordt – behoudens het bepaalde in artikel 17, tweede lid – het bevel tot voorlopige hechtenis opgeheven, indien, ter zake van het feit waarvoor dat bevel is verleend, aan de verdachte noch een vrijheidsstraf van langere duur dan de reeds door hem in voorlopige hechtenis doorgebrachte tijd, noch een maatregel welke vrijheidsbeneming medebrengt of kan medebrengen, onvoorwaardelijk is opgelegd.

4. Indien de duur van de onvoorwaardelijk opgelegde vrijheidsstraf die van de reeds ondergane voorlopige hechtenis met minder dan dertig dagen overtreft, wordt, onverminderd het bepaalde in artikel 69, bij de eindspraak het bevel tot voorlopige hechtenis opgeheven met ingang van het tijdstip waarop de duur van deze hechtenis gelijk wordt aan die van de straf.

5. Voor de toepassing van het derde en vierde lid van dit artikel komt de tijd welke de verdachte in voorlopige hechtenis heeft doorgebracht, alleen in aanmerking voor zover ten aanzien daarvan artikel 27 of artikel 77hh van het Wetboek van Strafrecht is toegepast.

Artikel 73. Behoudens het bepaalde in artikel 72, vierde lid, zijn bevelen tot voorlopige hechtenis en die tot opheffing daarvan dadelijk uitvoerbaar.

Artikelen 74–77. (Voorshands geen veranderingen.)

Artikel 78. 1. Het bevel tot voorlopige hechtenis of tot verlenging van de termijn daarvan is gedagtekend en ondertekend.

2. Het omschrijft zo nauwkeurig mogelijk het strafbare feit, de grond der uitvaardiging en – indien het is gegrond op artikel 64, tweede lid – de gedragingen of de omstandigheden, waaruit het gevaar voortvlucht of voor herhaling van misdrijf, dan wel voor het bemoeilijkt worden van het aan de dag brengen van de waarheid, blijkt.

3. De verdachte wordt in het bevel met name – of, wanneer zijn naam onbekend is, zo duidelijk mogelijk – aangegeven.

4. Het bevel vermeldt voorts de plaats waarin de voorlopige hechtenis zal worden ondergaan.

5. Het wordt voor of bij de tenuitvoerlegging aan de verdachte betekend.

Artikel 79. (Voorshands geen veranderingen.)

Artikel 80, eerste lid. De rechter kan – ambtshalve, op de vordering van het openbaar ministerie of op het verzoek van de verdachte – bevelen dat de voorlopige hechtenis zal worden geschorst, zodra de verdachte zich, in de vorm door de rechter te bepalen, bereid heeft verklaard tot nakoming van de aan de schorsing te verbinden voorwaarden.

Artikelen 80, leden 2-5, en 81-85. (Voorshands geen veranderingen.)

Artikel 86. 1. Alle rechterlijke beslissingen ingevolge deze paragraaf zijn met redenen omkleed. Zij worden genomen door de rechter die – hetzij in eerste aanleg, hetzij in hoger beroep – bevoegd is de voorlopige hechtenis te bevelen of op te heffen, dan wel over het verlengen van de duur daarvan te beslissen.

2. De verdachte is bevoegd zich bij zijn verhoor door de rechter-commissaris te doen bijstaan door een raadsman. Artikel 24, laatste lid, is van toepassing.

3. In geval van opheffing van het bevel tot voorlopige hechtenis beveelt de rechter tevens, dat de gestorte geldswaarden zullen worden teruggegeven aan degene die de zekerheid heeft gesteld, of dat diens verbintenis zal worden opgeheven.

4. De beslissingen worden onverwijld betekend aan de verdachte en aan diens waarborg.

5. De beslissingen tot schorsing, tot opheffing daarvan, en die tot wijziging van beslissingen tot schorsing zijn dadelijk uitvoerbaar.

Artikel 87. 1. Tegen de beschikkingen van de rechter-commissaris of van de rechtbank tot schorsing, of tot wijziging van een beslissing tot schorsing, staat voor de officier van justitie uiterlijk drie dagen daarna hoger beroep bij de rechtbank, onderscheidenlijk het gerechtshof, open.

2. De verdachte die voor de eerste maal aan de rechtbank schorsing van de voorlopige hechtenis heeft verzocht, kan van een afwijzende beslissing op dat verzoek uiterlijk drie dagen na de betekening bij het gerechtshof in hoger beroep komen.

3. Op het hoger beroep wordt zo spoedig mogelijk beslist.

Artikelen 88–183. (Voorshands geen veranderingen.)

Artikel 184. 1. Indien de rechter-commissaris oordeelt dat tot het gerechtelijk vooronderzoek geen grond bestaat, verklaart hij dit bij een met redenen omklede beschikking.

2. Onverminderd het bepaalde in artikel 181 kan de rechter-commissaris, zo de verdachte zich in voorlopige hechtenis bevindt en aan hem nog niet een dagvaarding ter terechtzitting of een kennisgeving van verdere vervolging is betekend, ambtshalve of op het verzoek van de verdachte een gerechtelijk vooronderzoek instellen ten aanzien van het feit waarvoor de voorlopige hechtenis is bevolen. Indien de rechter-commissaris oordeelt, dat grond tot gebruik van deze bevoegdheid bestaat, verklaart hij dit bij een met redenen omklede beschikking. Een afschrift daarvan zendt hij aan de officier van justitie.

3. Zodra een overeenkomstig het voorgaande lid ingesteld gerechtelijk vooronderzoek moet worden uitgebreid tot andere strafbare feiten, dient de officier van justitie een daartoe strekkende vordering in.

4. Wanneer een meer nauwkeurige omschrijving van het feit mogelijk is geworden, dient de officier van justitie een dienovereenkomstige vordering in, zodra het belang van het onderzoek de indiening toelaat.

5. Artikel 182, tweede lid, en artikel 183 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikelen 185–206. (Voorshands geen veranderingen.)

Artikel 207. 1. Telkens ter gelegenheid van het eerste verhoor van de verdachte, nadat een vordering als vermeld in de artikelen 181, 182 en 184, derde en vierde lid, is ingekomen, dan wel een beschikking als bedoeld in artikel 184, tweede lid, is gegeven, wordt hem door de rechter-commissaris een afschrift van die vordering of beschikking ter hand gesteld.

2. De rechter-commissaris kan echter bevelen, dat de vordering of de beschikking reeds vóór het verhoor aan de verdachte zal worden betekend.

Artikel 489. 1. In afwijking van artikel 41, eerste lid, aanhef en onder *a* en *b*, voegt de kinderrechter ambtshalve een raadsman toe, indien de verdachte geen raadsman heeft en tegen hem een vervolging is aangevangen ter zake van een feit waarvan de rechtbank in eerste aanleg kennis neemt.

2. De kinderrechter kan ambtshalve een raadsman toevoegen:

a. indien de verdachte in verzekering is gesteld;

b. indien de verdachte rechtens van zijn vrijheid is beroofd en tegen hem een vervolging is aangevangen ter zake van een feit waarvan de rechtbank niet in eerste aanleg kennis neemt;

c. indien hij van oordeel is dat de minderjarige, bij een krachtens artikel 77dd, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht af te nemen verhoor, de bijstand van een raadsman heeft.

3. Bevoegd tot toevoeging in de gevallen vermeld in het voorgaande lid, onder *a* en *b*, is de kinderrechter in de recht-

bank binnen welker rechtsgebied het bevel tot inverzekeringstelling is verleend, dan wel de vervolging is aangevangen. Zodra zich een zodanig geval voordoet, geeft de officier van justitie of de hulpofficier op wiens bevel de verdachte in verzekering is gesteld, onderscheidenlijk het openbaar ministerie bij het gerecht waarvoor de vervolging is aangevangen, daarvan kennis aan de tot toevoeging bevoegde kinderrechter.

4. De artikelen 40, 42, eerste en tweede lid, 43, eerste lid, en 44 blijven buiten toepassing.

Artikel 27 Wetboek van Strafrecht. 1. Bij het opleggen van tijdelijke gevangenisstraf of hechtenis kan de rechter bevelen, dat de tijd door de veroordeelde vóór de uitspraak in voorlopige hechtenis doorgebracht, bij de uitvoering van die straf geheel of gedeeltelijk in mindering zal worden gebracht.

2. De rechter kan een overeenkomstig bevel geven bij het opleggen van geldboete. Indien hij dit bevel geeft, bepaalt hij in zijn uitspraak volgens welke maatstaf de aftrek zal geschieden.

3. Indien ten tijde van de uitspraak waarbij tijdelijke gevangenisstraf of hechtenis wordt opgelegd, een bevel tot voorlopige hechtenis van kracht is, en dat bevel niet bij de uitspraak wordt opgeheven, beveelt de rechter dat de verdere duur van de voorlopige hechtenis geheel in mindering zal worden gebracht bij het ten uitvoer leggen van de opgelegde straf.

4. De voorgaande leden van dit artikel zijn ook van toepassing in gevallen waarin, bij gelijktijdige vervolging wegens twee of meer feiten, de veroordeling wordt uitgesproken ter zake van een ander feit dan dat waarvoor de voorlopige hechtenis is bevolen.

Artikel 77hh Wetboek van Strafrecht. Hetgeen in artikel 27 is bepaald voor gevallen waarin tijdelijke gevangenisstraf of hechtenis wordt opgelegd, is van overeenkomstige toepassing bij veroordeling tot plaatsing in een tuchtschool. Daarbij wordt de in een observatiehuis doorgebrachte tijd gelijkgesteld met tijd die in voorlopige hechtenis is doorgebracht.